

МОВНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ АУДИТОРІЇ В ПРОМОВАХ ПОЛІТИКІВ

Голубєва Д. В., *ddanielagolubevaa@gmail.com*

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Політика посідає одне з найголовніших місць в житті суспільства та в існуванні на міжнародній арені будь-якої держави. Велике значення має те, яким чином країна, а точніше її лідери, презентують себе. Промови політичних діячів – необхідна річ для міжнародного співтовариства та налагодження зв'язку з громадянами. Політики часто проголошують важливі, актуальні, гостро публіцистичні ідеї, плани та погляди. А тому промова повинна бути чітко сформульованою, аби кожен її зрозумів правильно.

Політичний дискурс – явище, що реалізується за допомогою мови, а тому існування лінгвістичних досліджень в межах політичної науки не дивність. Мова в даному випадку виступає певною сполучною ланкою між політикою та людиною. Політичний дискурс є феноменом, який можна розглядати як мінімум в трьох аспектах: філологічному – як і будь-який інший текст; соціопсихолінгвістичному – під час оцінювання досягнення прихованих чи чітко виражених цілей мовця, які є безумовно політичними; індивідуально-герменевтичному – під час виявлення особистісних смислів автора та/чи інтерпретатора дискурсу в певних умовах [1].

Головними цілями політичного дискурсу є: досягнення суспільної згоди, підтримка або засудження позиції, просування певної політичної ідеології тощо. Функції, які виконує політичний дискурс: по-перше, маніпулятивна – політична мова завжди підсвідомо, завдяки обманній тактиці, змінює світосприйняття людей та закликає їх до певних дій в інтересах маніпулятора; інформативна – сприяє набуттю громадянами нової інформації; аргументативна – політичний діяч відокремлює свою ідею від інших, наводячи певні переконливі аргументи; функція переконання – витікає із попередньої функції, бо завдяки аргументації політик може переконати громадянина в правильності цих поглядів [1].

Розробка виступу політичного діяча – це складний і довготривалий процес, адже від його якості залежить авторитетність політика та його ідеології: під час своєї промови політичний діяч має не лише проінформувати суспільство, а й залучити громадян підтримати його позицію. Аналіз політичних виступів виявляє певну стратегію психологічного та мовного впливу політиків на свідомість суспільства.

Характерною рисою політичної промови є вживання професійних політичних і юридичних термінів та словосполучень, наприклад: «реіндустріалізація економіки»,

«узурпація влади», «антикорупційний пакт». Також активно фігурують фразеологічні стійкі вирази, такі як «поставити жирний хрест», «присягати руку миру», «тримати порох сухим». Присутні в промові й певні мовні кліше та штампи: «на відміну від», «настав час змін», «хвилина мовчання» [2]. Політичний виступ створюється з урахуванням того факту, що його зміст буде цілеспрямований на усвідомлення звичайною людиною, певною мірою віддаленою від політологічних особливостей. Тому з одного боку, мова політичного діяча оптимізована для «простого народу», а з іншого – в такій промові апріорі не обійтись без використання складних «книжкових» термінів.

Оптимізація промови для громадян налагоджує зв'язок між урядом і громадою. Це певним чином завдає психологічного впливу на їхню свідомість: завдяки «простій» мові, людина сприймає політика не як суб'єкта влади, а як такого ж звичайного громадянина, як інші.

Існує ще один вдалий прийом, який допомагає політичним діячам привернути людей на свою сторону – цитування літературних творів і виразів відомих людей. Зазвичай це використовується з метою впливу на аудиторію, бо думки, підтверджені авторитетними джерелами, завжди сприймаються охочіше. Використання в промові посилань на нормативно-правові акти чи історичні документи також дає позитивний ефект: це наголошує на єдності держави та громадян, і таким чином досягається головна мета – вплив на свідомість [2].

Враховуючи вищесказане, промова все одно деякою мірою залишається «сухою», внаслідок недостатнього залучення емоцій та жестів.

У політичному дискурсі часто використовуються лексичні і стилістичні засоби, що може бути пояснене їх великим аргументативним потенціалом, великою образністю, що важливо, якщо враховувати, що ці тексти призначені для публічних виступів і покликані відразу оволодіти увагою слухача, впливати на його почуття й емоції [3].

Політика – невід'ємна частина суспільства. Кожна особистість є політичним суб'єктом, навіть якщо зовсім не цікавиться цією сферою життя, а тому кожна людина, без винятку, потрапляє під вплив, що продукує цей інститут. Гарантований вплив підтверджує, що політик якісно виконав свою промову, або іншими словами – досяг поставленої мети. Аналізуючи виступи політичних діячів, можна помітити певну логічну структурність аргументації та доведення, що має на меті вплинути на свідомість людини та громадянина. Лінгвістичне дослідження особливостей політичного дискурсу сприяє вивченню політичного мислення та методики безпосередньо мовного та психологічного впливу.

Список використаних джерел

1. Романюк А. Б. Аналіз досліджень політичного дискурсу [Електронний ресурс] / А. Б. Романюк, А. В. Заяць – Режим доступу до ресурсу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/19841/1/21-Romanyuk-200-209.pdf>.
2. Самойлова І. В. Лексичні особливості політичних промов [Електронний ресурс] / І. В. Самойлова, О. В. Подвойська – Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nzfn_2016_1_47.
3. Акайомова А. Використання мовної комунікації в політичному дискурсі [Електронний ресурс] / А. Акайомова – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26828/08-Akayomova.pdf?sequence=1>.

Науковий керівник: *Леонова Н. В., викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*